

Natur-ture

Årup Skov

Årup Skov er en af de bynære skove syd for Aabenraa. Det er en meget smuk og meget varieret skov, der indeholder en pæn blanding af løv- og nåletræer, kuperet og fladt terræn, tæt bevoksning og lysåbne områder. Skoven er beriget med fine søer, vandhuller, små rislende bække og et veludbygget stisystem, der giver et varieret udbud af turmuligheder. I skoven gemmer der sig spor af områdets gamle historie. Kigger man godt efter bag grene og løv vil man kunne finde mange interessante skjulte kulturspor. Årup Skov er et besøg værd hele året, også her i julemåneden, hvor man kan fylde kurven med ting til juledekorationerne derhjemme.

Årup Skovs østlig og vestlig del er meget forskellige. Den østlige del af skoven er meget kuperet, med dramatiske kløfter og bakket terræn, mens den vestlige del af skoven er flad. Hver del af skoven har sin charme. **I den vestlige del** finder man flere store lysåbne områder, hvor stormfaldet i 1999 lagde dele af skoven ned. I dag fremstår mange af disse områder som spændende indslag i skoven, hvor sollyset kan komme ned og få magt, til forskel fra i den tætte mørke løv- og granskov. Det giver grobund for en naturlig og spændende opvækst af urter, småbuske og senere også nye træer. Disse lysåbne områder giver nyt fødegrundlag for mange af skovens dyr. Man ser ofte rådyr gå her og spise af det varierede udbud af urter. Ræve og rovfugle har for længst opdaget de mange mus de kan fange her og insektlivet er imponerende, specielt på solrige varme sommerdage. Denne vestlige del af skoven har flere store grævlingekomplekser. Hvis man er heldig eller har god tålmodighed, er der derfor chancer for at opleve disse spændende dyr, specielt i skumringstiden. Det er også i den vestlige del af skoven at den meget sjældne Sortspætte yngler. Der har i mange år kun været syv ynglende sortspættepar i hele Sønderjylland. Sortspætten er som navnet siger helt sort, hannen dog med en knaldrød kalot på hovedet og hunnen med røde nakkefjer. De kan blive op til $\frac{1}{2}$ meter lange og lave imponerende trommesoloer der kan høres i hele skoven, når de hakker på gamle udgåede træer... Man finder også ynglende ravne i denne vestlige del af Årup Skov. Deres høje hæse kald runger ofte ud over hele området.

I den østlige del af Årup Skov kommer man på bakkevandring... Skovstierne går op og ned, men til gengæld bliver man flere steder belønnet med imponerende udsigter ud over Aabenraa by og Fjorden. Specielt imponerende er udsigten fra udsigtspunktet "Dragebænken". Her, højt hævet over det foranliggende landskab, har man et fantastisk vue ud over det meste af byen, samt den sydlige del af Løjt Land og hele Aabenraa Fjord. Dragebænken er en stor funktionel træskulptur udskåret af den litauiske trækunstner Julius Urbanavicius. Bænken er idag et yndet udflugtsmål hvor mange nyder deres madpakker eller skovturskaffe.

Dragebænken

Det er også i denne østlige del af skoven at man kan finde en lille tunneldalsarm, der udgår fra den helt store tunneldal: Aabenraa Fjord. Denne lille "arm" slynger sig som en dyb kløft ind gennem skoven. Der løber en lille bæk i bunden af dette idylliske sted. På de stejle sider vokser der høje træer, der, når de har blade, danner et helt grønt tag ovenover én og giver fornemmelsen af at man går rundt i en verden med jungler og urskove, -dette til stor glæde for de mange børn der ofte er med den nærliggende Skovlyst Naturskole på tur her.

I den østlige del af Årup Skov ligger den store Karpedam, som er en kunstigt udgravet og opstemmet sø, etableret i 1700-tallet, hvor Hertugen af Augustenborg ejede området. Han var efter sigende meget interesseret i fiskeopdræt. Søen har flere gange været tømt og oprenset for karper. Karperne vender søbunden, hvorfor vandet i søen fremstår uklart. Der er i dag fri fiskeri i søen.

Karpedam

Kulturspor i Årup skov:

Kigger man godt efter bag træer og under løvet, kan skoven afsløre mange interessante gamle kulturspor, som man måske ikke lige umiddelbart ville lægge mærke til. Muldvarpeskud med murstensstykker eller potteskår kan vidne om gammel beboelse, gamle udhuggede kampesten kan vidne om gamle skovinddelinger, spor af hulveje kan vise sig midt i skoven udenfor alfarveje osv osv. Rundt om i Årup Skov finder man flere velbevarede gamle skovdiger. Èt af de smukkeste diger inder man i skovens vestlige del. Det fremstår specielt imponerende, fordi det slynger sig i en lang bue, ud mod en lille idyllisk eng. Oven på diget, rejser der sig en mur af gamle træer, hvis rødder danner imponerende skulpturelle former og får én til at tænke at naturen må være den største kunstner af alle. Der hersker en helt speciel stemning på dette sted, hvor de hundredeår gamle egetræer og avnbøge på diget sætter tiden i perspektiv. Hvordan var livet her da de blev plantet for ca. 250 år siden? Hvor mange menneskegenerationer har der ikke levet siden da? Et andet tydeligt kulturspor finder man umiddelbart ved indkørslen til skoven ad Årup Skovvej. Her står en velbevaret skelsten, med fine bogstaver og årstal indhugget. Stenen markerede Amtsgrænsen i 1850. Her lå grænsen mellem Aabenraa Amt og Tønder

Amt. Kravler man ned ad bakken, nedenfor stenen, kommer man ned til den lille bæk, Skelbæk. Kigger man rigtig godt efter, der hvor bækken løber under vejen, vil man opdage noget meget overraskende: -en gammel stenbro, lavet af kæmpe kampesten. Haderslev Museum vil i den nærmere fremtid undersøge broens alder, da den indtil nu for dem har været ukendt. De mener dog allerede at kunne sige at den må have været en bro over en vigtig gammel færdselsåre, sikkert ud mod Årupgård (som stammer fra 1600-tallet), eller måske ud mod det gamle store Valfartskapel, Sct. Annas kapel, der lå for enden af Årup Skovvej fra 1400-tallet og frem til starten af 1500-tallet. Hvis man er interesseret i historie er der meget at gå på opdagelse efter i skoven, hvis man blot kigger rigtig godt efter.

Jul i skoven:

Årup Skov kan med fordel besøges her i julemåneden, da der er rig mulighed for at indsamle mos, kogler, bog, svampe mm til juledekorationerne. Man må indsamle disse ting til eget forbrug, hvilket i gamle dage ville sige det man kunne have i sin hat, men i dag siger man at det ca. er det man kan have i en kurv eller bærepose. Man skal huske at man i de offentlige skove ikke må klippe gran af skovens grantræer. Man må kun klippe smågrene af løvtræer over 10 meter og det betyder fx at man ikke må klippe grene af de eftertragtede kristtorne, da de kun meget sjældent er over 10 meter høje. Til gengæld er der masser af mos og grankogler og andre småting man kan indsamle. Mosset har sin hovedvækstsæson her efter løvfald og står i øjeblikket frodigt og grønt på skovbunden. Der findes et væld af forskellige smukke mosser, her i landet har vi op mod 600 forskellige arter... Mange af dem er svære at skelne fra hinanden. En af de mere dekorative og letgenkendelige, er Skov-jomfruhår, som med lidt god fantasi ligner puder af bittesmå bløde grantræer. Kogler er der også masser af, specielt de store rødgrankogler, som fx kan findes i granbevoksningerne i den østlige del af skoven. Her finder man også de mindre sitka-grankogler og de fligede små dekorative douglasgrankogler.

Faktaboks: Praktiske oplysninger:

Man finder Årup Skov syd for Aabenraa. Bynært kan man køre ind i skoven fra Sønderskovvej nær Vandrehjemmet, eller fra Tinglevej nær lyskrydset ved Amtsgården. Der er flere p-muligheder i skoven. Man kan parkere ved starten af de mange skovveje der udgår fra Årup Skovvej, eller man kan parkere på en af de to store p-pladser i skoven: den store p-og rasteplads ved Årup Skovvej i skovens sydlige ende, eller den store p-plads nær Tinglevej. Begge disse steder finder man offentlige borde og bænke, hvor man kan sidde og nyde kaffen og madpakken, og man finder infostandere med skovkort. Der er brochureholdere med folderen "Skovene omkring Aabenraa", ved indgangen til de fleste skovveje. Samme folder kan desuden

rekvireres på biblioteket, turistkontoret eller man kan finde den på internettet på adressen: www.sns.dk/graasten.